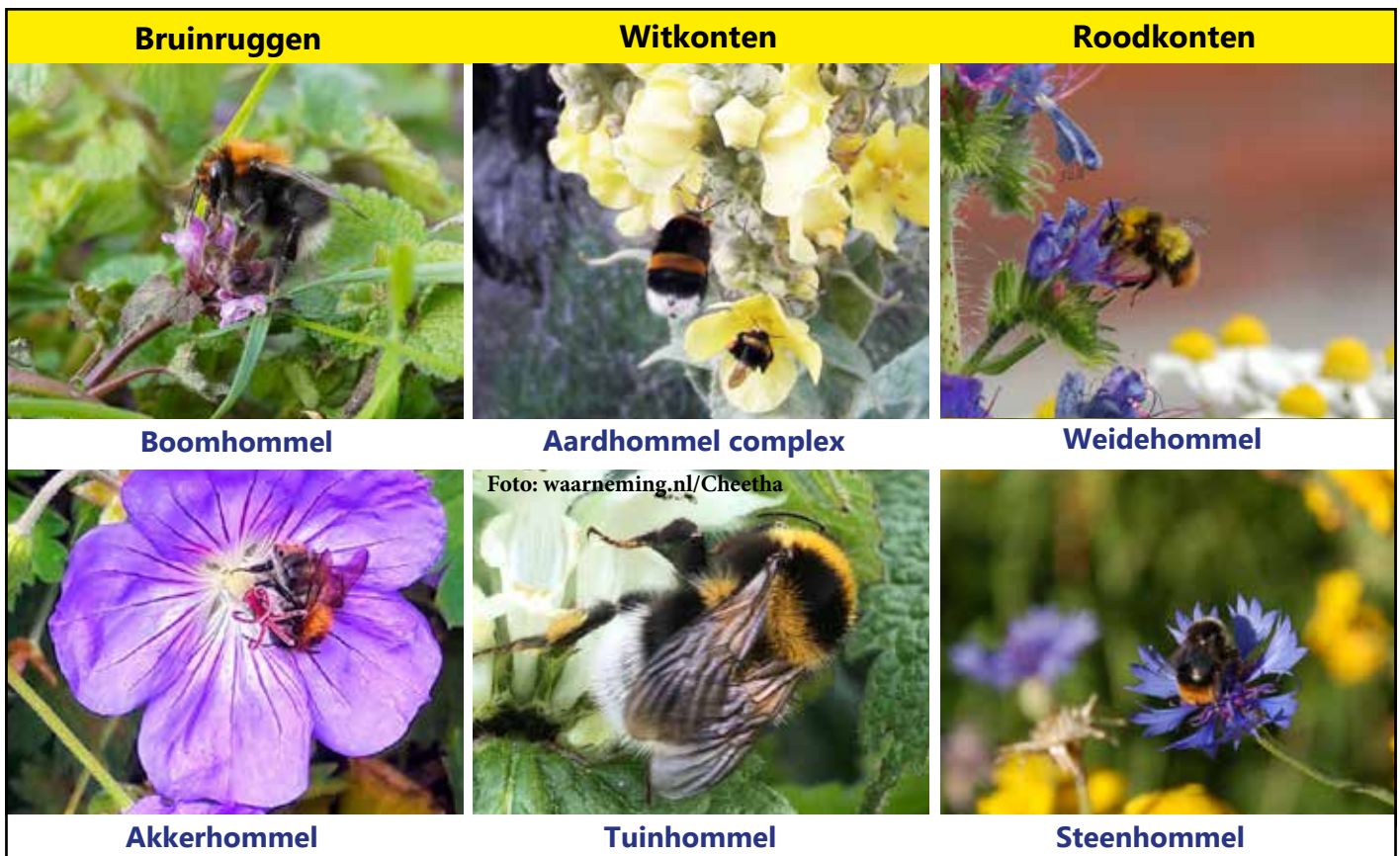

Hoor het brommen van de hommel. Een speciale nieuwsbrief!

Als je nu op een zonnige dag buiten loopt kan je het zacht brommende geluid van grote hommels horen. Hommels houden van een kleinschalig landschap met veel afwisseling. Ze komen dan ook nog veel voor in stedelijk gebied. Net als alle andere insecten gaan hommels achteruit vanwege versnippering van leefgebieden en de grootschaligheid van met name het agrarische landschap. Daarnaast houden ze, met hun vachtje, meer van wat koudere zomers dan de warme zomers van de afgelopen twee jaar. Tijd dus om deze goedmoedige brommers wat meer in het zonnetje te zetten middels deze speciale hommel nieuwsbrief.

Algemeen voorkomende hommels

In Nederland zijn 29 soorten hommels bekend. Een klein deel hiervan vind je in stedelijke gebieden. In het voorjaar zijn hommels makkelijk te herkennen omdat dan alleen de koninginnen vliegen. Later in het voorjaar jaar vliegen ook de werksters, in het najaar komen de mannetjes erbij. In de loop van de zomer kunnen hommels verkleuren waardoor het lastiger wordt om de soorten te herkennen. Maak kennis met de meest voorkomende hommels in stedelijk gebied:

Een handig boekje om hommels te herkennen kan je [hier](#) als pdf vinden. Een papieren versie is te bestellen op de website van EIS-Nederland: www.eis-nederland.nl. Ook is [hier](#) een digitale soortzoeker te vinden.

Hoe leven hommels

Hommels luiden het begin van de lente in. Omdat ze een vachtje hebben zijn ze, meer dan andere insecten, beschermd tegen de kou. De koningin komt vroeg in het voorjaar uit haar winterslaap en gaat op zoek naar nectar om weer op kracht te komen. Ze zoekt een plek waar ze haar nest kan gaan maken. Nestlocaties kunnen zijn spouwmuur, vogelhuisje (boomhommel), muizenhol en speciale hommelmasten.

Afbeelding: Dave Goulson

In een mengsel van gras, mos en haar van dieren maakt ze haar nest. Ze legt haar eerste eitjes in een klomp van stuifmeel en nectar met daarom heen een laag wax. Deze broed ze als het ware als een ei uit, ze gaat erop zitten en produceert warmte door trillingen van haar lichaam. Omdat dit energie kost maakt ze een nectarpotje, een voorraadje van nectar. Ze zal af en toe dit nectarpotje moeten bijvullen en verlaat haar eieren op zoek naar nectar. Daarom is het belangrijk dat bloemen dicht in de buurt van het nest voorkomen zodat haar eiklomp niet te veel afkoelt. De hommels die uit de eitjes komen zijn werksters en zij helpen de koningin met de zorg voor de eieren en larven. Na verschillende rondes van uitbroeden van werksters wordt overgegaan op uitbroeden van koninginnen en/of mannetjes. De nieuwe koninginnen verlaten het nest en worden bevrucht. Na het uitvliegen van de koninginnen houdt het nest op te bestaan en gaan de werksters en mannetjes dood. Als het kouder wordt zoeken de nieuwe koninginnen naar een geschikte overwinteringsplek.

Voedsel

Voor hommels is voedsel in het vroege voorjaar dus heel belangrijk. Wil je hommels helpen dan kan je het beste vroege voorjaarsbloeiers in je tuin zetten:

- Biologische voorjaarsbollen zoals krokussen, blauwe druifjes
- De Cruydhoeck geeft een overzicht van [vroege voorjaarsbloeiers](#)
- Fruitbomen, boswilg

Hommelnest

Hommels zullen geen schade aanbrengen aan de constructie of isolatie van huizen. Ook in spouwmuuren zijn ze niet schadelijk, want hommels kunnen niet knagen. Ze nestelen daarom uitsluitend in een holte die er al is.

Hommels, vooral steenhommels, vestigen zich graag in een spouwmuur. De ruimte is precies groot genoeg voor het kleine hommenvolkje. U zult verder niets van de hommels merken: geen onaangename geuren of ongedierte.

Informatie over hoe je zelf een hommelnest maken:

- Website [De Landlooper](#)
- Website [Project love for bees](#)
- Filmpje op Youtube [Natuur in mijn tuin](#)
- Filmpje op Youtube van Dave Goulson, [How to make a bumblebee nest box](#)

Afbeelding: Landloper.nl

Wil je meer lezen over hommels:

- Dave Goulson, Een verhaal met een angel. ISBN 9789046706091
- Dave Goulson, De vlucht van een hommel. ISBN 9789045032894

Voor als je je echt in hommels wilt verdiepen:

- Dave Goulson, Bumblebees, Behaviour, Ecology, and Conservation. ISBN 9780199553075

Hommelroute in Arnhem

Patrick van Duijn (Coördinator werkgroep Klarenbeek Zoemt en vrijwilliger hommelroute)

Vanaf begin februari is een groep van 4 vrijwilligers begonnen met het wekelijks lopen van een hommelroute. De tellingen worden ingevoerd in het landelijk meetnet van de Vlinderstichting. Op deze manier kunnen zij de voor-en achteruitgang van onze hommels op de voet volgen.

Er wordt in ieder geval wekelijks geteld, maar regelmatig ook veel meer. De route loopt over het veld aan de Bosweg in park Klarenbeek. De route is verdeeld over 15 secties van ongeveer 30 m. Per sectie wordt er al lopend geteld hoeveel hommels er worden gezien op 5 m afstand in alle richtingen.

Het duurde wel even voordat de eerste hommel koninginnen zich op het veld in park Klarenbeek lieten zien. Op 16 maart van dit jaar werden de eerste Aardhommel koninginnen geteld. Deze wollig behaarde bijen zijn een echte voorjaarsbode. De koninginnen kunnen al bij een temperatuur van 2 graden Celsius vliegen. Het wordt dan extra duidelijk hoe belangrijk vroege bloeiers op het veld zijn, zoals de Paardenbloem en de Paarse dovenetel. Vaak vlogen de koninginnen vlak boven de grond, op zoek naar een nestgelegenheid om daar een nieuw volk te stichten.

De werkgroep Klarenbeek Zoemt houdt zich bezig met het beheer van het veld. Er wordt doormiddel van sinusbeheer een gefaseerd maaibeeld uitgevoerd. In het voorjaar wordt er een meanderend pad in een cirkel in het veld gemaaid. In het najaar wordt alles binnen deze cirkel gemaaid. Op die manier blijven er bloeiende planten staan waardoor er een continu voedselaanbod is voor de hommels, wilde bijen en andere insecten.

Het hommel seizoen moet nog in alle hevigheid los barsten als straks de eerste werksters uit het nest kruipen. Ik kan niet wachten op het moment dat het weer gonst van de hommels. Hopelijk wordt het een mooi hommel jaar.

Wil je meer weten het lopen van een hommelroute of het leren herkennen van hommels, kijk dan op de site van de [vlinderstichting: hommelsursussen](http://www.vlinderstichting.nl)